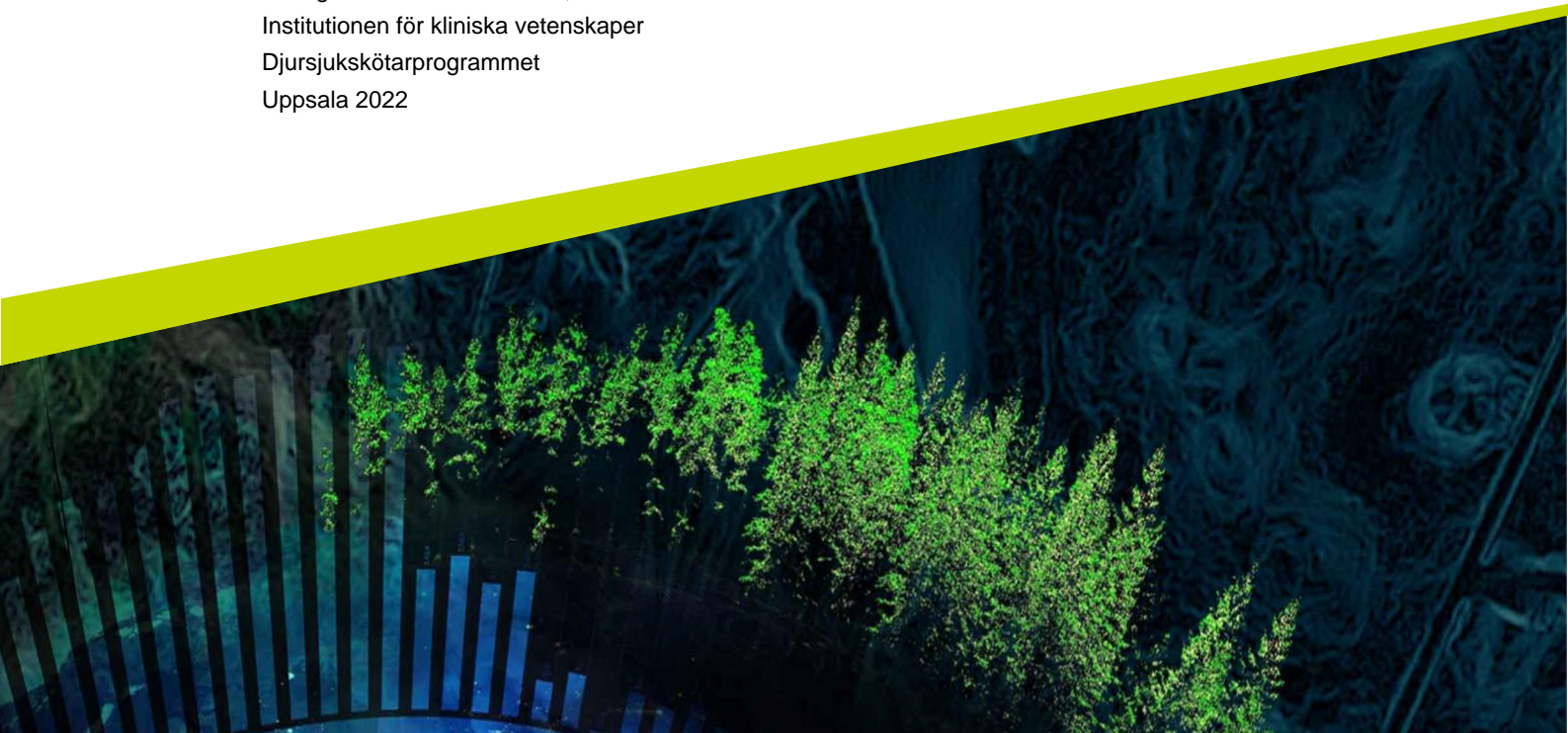

Djurägarens upplevelse av öronrengöring på hund i hemmet

Ida Boman och Amanda Calderón

Examensarbete/Självständigt arbete • 15 hp
Sveriges lantbruksuniversitet, SLU
Institutionen för kliniska vetenskaper
Djursjukskötarprogrammet
Uppsala 2022

Djurägarens upplevelse av öronrengöring på hund i hemmet.

Pet owner's experience of ear cleaning in dogs at home.

Ida Boman och Amanda Calderón

Handledare: Jennie Redander, Sveriges lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper

Examinator: Sanna Gille, Sverige lantbruksuniversitet, Institutionen för kliniska vetenskaper

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: Grundnivå, G2E

Kurstitel: Självständigt arbete i djuromvårdnad

Kurskod: EX0994

Program/utbildning: Djursjukskötprogrammet

Kursansvarig inst.: Institutionen för kliniska vetenskaper

Utgivningsort: Uppsala

Utgivningsår: 2022

Upphovsrätt: Alla bilder används med upphovspersonens tillstånd.

Nyckelord: hund, öronrengöring, djurägare, öroninflammation, otitis externa, djuromvårdnad

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

Fakulteten för veterinärmedicin och husdjursvetenskap

Institutionen för Kliniska vetenskaper

Djuromvårdnad

Sammanfattning

Öronbesvär hos hund är vanligt förekommande och är en vanlig orsak till besök hos veterinär. Många gånger kan öronbesvär vara orsakad av en öroninflammation (otitis externa). Öronrengöring är en viktig del av behandlingen vid öroninflammation hos hund och kan fungera förebyggande hos hundar som har återkommande besvär.

Detta kandidatarbete syftar till att undersöka hur djurägare upplever öronrengöring i hemmet på sin hund, varifrån de får information och hjälp samt vilka problem som uppstår i samband med öronrengöring. Även upplevelsen för djurägare som varit i kontakt med djurhälsopersonal och fått råd och stöd om öronrengöring på deras hund undersöktes. En enkätstudie utformades för att besvara frågeställningarna. Enkäten delades på Facebook och totalt 151 respondenter deltog. Resultatet från enkäten visade att merparten av hundarna som hade haft öronbesvär hade hängande öron. De flesta djurägare var självlärda i hur öronrengöring ska utföras eller hade fått information från djurhälsopersonal eller veterinärsidor på internet. Ett positivt resultat från enkäten var att merparten av djurägarna inte upplevde några problem med öronrengöring på sin hund. Svårigheter som förekom i samband med öronrengöring i hemmet var framförallt att hunden hade svårt att stå stilla. Resultatet visade att majoriteten av djurägarna var mycket nöjda med den information och hjälp de fått från djurhälsopersonalen gällande öronrengöring. Det framkom att vissa djurägare hade önskemål om att få en praktisk genomgång om hur öronrengöring ska utföras i hemmet. Det fanns även önskemål om att få ett uppföljande telefonsamtal från djurhälsopersonalen för att höra hur öronrengöringen fungerade hemma efter veterinärbesöket.

Det finns ett behov av mer forskning inom området, men då med en större population och med ett bättre urval där främst hundar med öronbesvär undersöks. Detta för att kunna få fler förslag på förbättringar hos djurhälsopersonal gällande hanteringen av öronbesvär och öronrengöring. Därigenom kan djurägare ges de bästa förutsättningarna för att uppnå god djuromvårdnad i hemmet.

Nyckelord: hund, öronrengöring, djurägare, öroninflammation, otitis externa, djuromvårdnad

Abstract

Ear problems in dogs are common and often involves a visit to the vet. Many times, ear problems can be caused by an otitis externa. Ear cleaning is an important part of the treatment for otitis externa in dogs and can prevent relapse in dogs that have been exposed to ear inflammation in the past.

This bachelor's thesis aimed to investigate how pet owners experienced ear cleaning of their dog at home, from where they received the information and help and what problems they experienced when cleaning their dog's ears. The experience of pet owners who had been in contact with animal health staff and received advice and support regarding ear cleaning on dogs was also investigated. To answer the questions, a questionnaire study was designed. The survey was shared on Facebook and a total of 151 respondents participated. Results from the survey showed that most of the dogs who had had ear problems had drooping ears. Most pet owners were self-taught in how to perform ear cleaning or had received information from animal health staff or veterinary sites on the internet. A positive result from the survey was that most of the pet owners did not experience any problems when cleaning their dog's ears. Difficulties that occurred in connection with ear cleaning at home were mainly that the dog had difficulty standing still. The results showed that the majority of the pet owners were very satisfied with the information and help they received from the animal health staff regarding ear cleaning. It turned out that some pet owners wanted to get a practical overview of how ear cleaning should be performed at home. There was also a request from the pet owners to receive a follow-up telephone call from the animal health staff to hear how the ear cleaning worked at home after the veterinary visit.

There is a need for more research regarding ear cleaning at home with a larger study population, including mainly dogs with ear problems. This to be able to get more suggestions for improvements for animal health staff regarding the management of ear problems and ear cleaning and thereby give dogs and pet owners the best conditions to achieve good pet care at home.

Keywords: dog, ear cleaning, pet owner, otitis externa, veterinary nursing

Innehållsförteckning

Figurförteckning	8
1. Inledning	10
1.1 Syfte.....	10
1.2 Frågeställningar.....	11
2. Bakgrund	12
2.1 Örats anatomi hos hund.....	12
2.2 Otitis externa.....	12
2.2.1 Diagnostik vid otitis externa.....	12
2.2.2 Kliniska sjukdomstecken vid otitis externa.....	13
2.2.3 Faktorer som bidrar till otitis externa.....	13
2.2.4 Behandling av otitis externa.....	14
2.3 Öronskötsel och prevention av öronbesvär.....	15
2.4 Preparat för öronrengöring.....	16
2.5 Öronrengöringsteknik.....	18
3. Material och metod	19
3.1 Litteraturstudie.....	19
3.2 Enkätundersökning.....	19
3.2.1 Datainsamling.....	20
3.2.2 Databearbetning.....	20
4. Resultat	21
4.1 Respondenter.....	21
4.2 Deltagarnas hundar.....	21
4.2.1 Ras.....	21
4.2.2 Hundens örontyp.....	22
4.2.3 Hundens vikt.....	22
4.3 Vardagsskötsel av hundens öron.....	23
4.4 Hundens öronbesvär.....	23
4.5 Veterinärbesök.....	25
4.6 Information om öronrengöring.....	26
4.7 Hjälpmedel vid öronrengöring.....	27
4.8 Problem i samband med öronrengöring.....	27

5. Diskussion	28
5.1 Metoddiskussion	28
5.2 Resultatdiskussion	31
6. Konklusion	36
Referenser	38
Tack 41	
Bilaga 1	42

Figurförteckning

FIGUR 1. FYLL HÖRSELGÅNGEN MED RENGÖRINGSMEDEL (IDA BOMAN 2022)	18
FIGUR 2. STÄNG ÖRONLAPPEN OCH MASSERA MEDLET RUNT I HÖRSELGÅNGEN (IDA BOMAN 2022).....	18
FIGUR 3. AVSLUTA MED ATT TORKA BORT ÖVERFLÖDIGT MEDEL OCH EXSUDAT (IDA BOMAN 2022)	18
FIGUR 4. REDOVISNING AV RESPONDENTERNAS HUNDARS RASTILLHÖRIGHET (N=151).....	22
FIGUR 5. REDOVISNING AV HUNDENS TYP AV ÖRON (N=151).....	22
FIGUR 6. REDOVISNING AV HUR MÅNGA AV RESPONDENTERNA SOM UPPSÖKT VETERINÄR PÅ GRUND AV ÖRONBESVÄR HOS SIN HUND.....	24
FIGUR 7. RESPONDENTERNAS SVAR PÅ FRÅGAN "HAR DIN HUND HAFT ÖRONBESVÄR VID NÅGOT TILLFÄLLE DÅ DU BESTÄMT DIG FÖR ATT GÖRA RENT ÖRONEN UTAN ATT FÖRST HA KONTAKT MED DJURHÄLSOVÅRDEN?"	24
FIGUR 8 REDOVISNING AV SVAR PÅ FRÅGAN "GÄLLANDE DEN INFORMATION NI FICK, VILKET/VILKA ALTERNATIV TYCKER DU STÄMMER IN BÄST?"	25
FIGUR 9. REDOVISNING AV MÖJLIGA FÖRBÄTTRINGAR HOS DJURHÄLSOPERSONALEN MED AVSEENDE PÅ ÖRONRENGÖRING.	26

1. Inledning

Öronbesvär hos hund är vanligt förekommande och är en vanlig orsak till besök hos veterinär (Maginn 2016). Många gånger beror det på en öroninflammation (otitis externa) vilket kan verka nedsättande på hundens välbefinnande (O'Neill et al. 2021). Öronrengöring är en viktig del av behandlingen vid öroninflammation hos hund, det är dock viktigt att rengöringen utförs korrekt då det annars kan orsakas skada i örat (Nuttall & Cole 2004). Öronrengöring utförs både för att behandla öroninflammation och för att förebygga besvär hos hundar som har återkommande öroninflammationer (Swinney et al. 2008). Enligt Jacobson (2002) har djurhälsopersonal en betydelsefull roll när det kommer till att utbilda djurägare i korrekt öronrengöring, eftersom det är en viktig del i behandlingen av öroninflammation. Maginn (2016) beskriver att stöd och utbildning gör att djurägarens följsamhet till att sköta om sin hunds öron ökar. I detta självständiga arbete undersöks djurägares upplevelse av öronrengöring i hemmet och om det finns faktorer som djurhälsopersonal kan påverka och förbättra. Det saknas forskning inom området och utan kännedom om hur djurägare upplever öronrengöring i hemmet är det svårt att göra åtgärder och förbättringar. Det är därför viktigt att mer studier inom ämnet görs.

1.1 Syfte

Detta självständiga arbete inom djuromvårdnad syftar till att undersöka djurägarens upplevelse av öronrengöring i hemmet hos hund. Detta i syfte att förbättra djurhälsopersonalens kommunikation med djurägare gällande öronrengöring hos hund.

1.2 Frågeställningar

Vilka upplevelser har djurägare av öronrengöring på sin hund i hemmet?

Vilken typ av problem stöter djurägare på i samband med öronrengöring på sin hund i hemmet?

Varifrån och från vem får djurägaren information och hjälp när det gäller öronrengöring på sin hund?

Hur upplever de djurägare som varit i kontakt med klinik/djursjukhus de råd och det stöd de har fått gällande öronrengöring på hund?

2. Bakgrund

2.1 Örats anatomi hos hund

Hundens öra består av ytteröra, mellanöra och inneröra, där ytterörat utgörs av öronlappen samt hörselgången (Cole 2009). Övre delen av hörselgången är vertikal och övergår till en horisontell del som slutar vid trumhinnan (Cole 2009). Mellanörat ligger innanför trumhinnan där även hörselbenskedjan finns (Cole 2009). Innanför mellanörat finns innerörat som innehåller hörsel- och balansorgan (Cole 2009). Körtlar inuti hörselgången producerar öronvax och örat har en självrengörande mekanism som gör det möjligt för öronvax och smuts att förflyttas uppåt till ytterörat och öronlappen (Cole 2009).

2.2 Otitis externa

Otitis externa, det vill säga öroninflammation, är en vanlig orsak till besök hos veterinär (Angus 2004). Enligt Angus (2004) drabbas uppskattningsvis 10-20 % av alla hundar någon gång av otitis externa, vilket kan ha en negativ påverkan på hundens välbefinnande. Otitis externa definieras som en inflammation i den yttre hörselgången (Bajwa 2019). Otitis externa kan klassificeras som akut eller kronisk, där kronisk innebär att kliniska sjukdomstecken är ihållande eller återkommande och att besvär kvarstår i tre månader eller längre (Bajwa 2019).

2.2.1 Diagnostik vid otitis externa

En noggrann diagnostisering måste utföras för att behandlingen mot otitis externa ska lyckas (Jacobson 2002). Det är viktigt att fastställa den primära orsaken till inflammationen för att kunna ordinera rätt behandling samt förebygga återkommande otiter (Jacobson 2002). Jacobson (2002) beskriver att även predisponerade faktorer och faktorer som förhindrar läkningen av otitis externa måste identifieras. För att lyckas med detta ska en grundlig anamnes tas. Med hjälp av ett otoskop inspekteras diametern på hörselgången, mängden öronvax,

eventuella främmande kroppar/tumörer, och om det förekommer inflammation/sår eller stenosis i hörselgången (Jacobson 2002).

Även cytologisk undersökning bör göras vid misstanke om otitis externa då det kan identifiera primära faktorer så som ektoparasiter samt sekundära infektioner (Maginn 2016). Öronsekret samlas upp på en bomullspinne som stryks ut på ett objektglas. Därefter görs en färgning av objektglaset för att undersöka förekomst av bakterier och svampar (Maginn 2016). Eftersom det uppstår en inflammatorisk reaktion i hörselgången vid otitis externa kan det över tid uppstå en sekundär infektion med jästsvamp och/eller bakterier (SVF 2022). En vanlig bakteriell orsak till otitis externa hos hundar är *Staphylococcus* spp. men även andra bakterier som till exempel *Pseudomonas*, *Streptococcus* spp och *Proteus* förekommer (Bajwa 2019). I Sveriges Veterinärförbunds dokument ”Tillfälliga riktlinjer antibiotika hund och katt” tas utöver ovan nämnda bakterier också *Escherichia coli* och *Klebsiella* spp upp som vanliga agens (SVF 2022). Jästsvampen *Malassezia* spp. är en vanlig svamp hos hundar som drabbas av otitis externa vilket också bekräftas av den retrospektiva studien av Saridomichelakis et al (2007) där *Malassezia* identifierades i 66 % av fallen (Bajwa 2019; SVF 2022). Det är även vanligt förekommande med blandinfektioner, det vill säga både svamp och bakterier (SVF 2022). Sveriges veterinärförbund (SVF 2022) rekommenderar att en cytologisk undersökning utförs innan behandling ordineras. Det är sällan motiverat att göra en bakterieodling med resistensundersökning vid otitis externa förutom vid misstanke av *Pseudomonas* spp. eller bakterier med särskild resistens (SVF 2022). En odling anses indikerad om stavformiga bakterier ses vid den cytologiska undersökningen samt om behandling sviktat och det samtidigt kan påvisas kockoida bakterier vid cytologi (SVF 2022). Patienter med otit bör följas upp med återbesök samt upprepad cytologisk undersökning (SVF 2022).

2.2.2 Kliniska sjukdomstecken vid otitis externa

Kliniska sjukdomstecken vid otitis externa kan vara smärta eller klåda, vilket kan visa sig genom att hunden kliar sig vid öronen och skakar på huvudet (Maginn 2016). Det är också vanligt med dålig lukt, ökad mängd öronexsudat samt rodnad och svullnad på insidan av öronlappen och yttre hörselgången (Rosser 2004).

2.2.3 Faktorer som bidrar till otitis externa

Flertalet faktorer som även bekräftas i studien gjort av Saridomichelakis et al. (2007), som tidigare nämnts kan bidra till att otitis externa utvecklas. Dessa kan delas in i fyra kategorier; primära faktorer, predisponerande faktorer, sekundära faktorer samt upprätthållande faktorer (Saridomichelakis et al. 2007).

Primära faktorer till otitis externa kan vara allergier, ektoparasiter till exempel löss, öronskabb, demodex, samt främmande kropp till exempel gräs, hår, sand, smuts (Carlotti 1991). Saridomichelakis et al. (2007) visar i sin studie att 34 % av alla fall hade allergisk dermatit som primär faktor. Även keratiniseringsrubbingar som exempelvis endokrina sjukdomar, framför allt hypotyreoos, hör till primära faktorer (Saridomichelakis et al. 2007).

Predisponerande faktorer kan innefatta den anatomiska formen på örat, hundar med stora hängande öron eller trånga hörselgångar drabbas oftare av öronbesvär (O'Neill et al. 2021). Även kraftig hårväxt och fukt i öronen, till exempel på grund av bad/simning, kan orsaka öronbesvär (Paterson 2021).

Sekundära faktorer till otitis externa innefattar svampinfektioner exempelvis *Malassezia* spp. som i Saridomichelakis et al. (2007) studie kunde hittas i 127 av 196 fall. Även bakterieinfektioner som exempelvis *Staphylococcus* spp., *Streptococcus* spp. och *Pseudomonas* spp. kan vara sekundära faktorer till otitis externa (Paterson 2021). Sekundära faktorer möjliggörs vanligtvis på grund av en inflammation orsakad av primära orsaker, oftast i kombination med predisponerande och upprätthållande faktorer (Paterson 2021).

Upprätthållande faktorer definieras enligt Saridomichelakis et al. (2007) som progressiva patologiska förändringar i hörselgången, trumhinnan och mellanörat på grund av en kronisk inflammation som successivt motverkar avläkning. Samma författare beskriver i sin studie att stenosis samt perforation i trumhinnan som kan sprida en infektion till mellanörat är de vanligaste upprätthållande faktorerna. Upprätthållande faktorer är många gånger den främsta orsaken till att behandlingen misslyckas hos hundar som drabbats av återkommande öroninflammationer (Bajwa 2019).

2.2.4 Behandling av otitis externa

Okomplicerad akut otitis externa har en normal behandlingstid på 10-14 dagar (SVF 2022). Det är inte ofta motiverat att sätta in antibiotika, utan de flesta patienter behandlas framgångsrikt med öronrengöring tillsammans med lokala kortikosteroider (SVF 2022). Öronrengöring är viktigt för att minska mängden exsudat och öronvax vilket gör att behandlingen blir mer effektiv (Maginn 2016). Enligt Bajwa (2019) kan smärtstillande och inflammationshämmande preparat administreras om hunden upplever smärta. Glukokortikoider kan användas under en kort period för att minska smärta och svullnad, vilket kan ge en förbättrad följsamhet för öronrengöring och medicinering i hemmet (Bajwa 2019). Sveriges veterinärförbund (SVF 2022) rekommenderar oral systemisk kortikosteroidbehandling i 1-2 veckor om hörselgången är svullen, för att kunna

avgöra om svullanden är reversibel eller inte (SVF 2022). Vid behov av en mer omfattande undersökning samt djupare rengöring av hörselgången och trumhinnan kan hunden genomgå en öronspolning under narkos (SVF 2022). Detta gör det möjligt att inspektera trumhinnan samt rengöra och applicera läkemedel i örat innan djurägaren fortsätter med behandlingen i hemmet (Maginn 2016). Topikal behandling är den vanligaste behandlingen vid otitis externa, dock kan även systemisk användning av antiinflammatoriska läkemedel och antimikrobiell behandling vara indicerat för en del patienter (Bajwa 2019). Om antibiotikabehandling är nödvändigt är topikal behandling mer effektiv än systemisk samt påverkar normalfloran i tarmen i mindre utsträckning (SVF 2022). Kronisk eller återkommande otitis externa kan vara mer komplicerad och utmanande att behandla (Bajwa 2019). Dock kan de flesta kroniska och återkommande öroninflammationer behandlas framgångsrikt, speciellt när de underliggande faktorerna åtgärdas (Hensel & Hensel 2021). Under vissa omständigheter kan det vara nödvändigt med kirurgi som behandling, till exempelvis när en stenosis uppstått, det vill säga en svårbehandlad förträngning i hörselkanalen (Jacobson 2002).

2.3 Öronskötsel och prevention av öronbesvär

Enligt Nuttall & Cole (2004) är det vanligtvis inte nödvändigt att rengöra friska öron. Överdriven rengöring kan predisponera för inflammationer då miljön i örat blir fuktigare och det kan uppstå uppmjukning av vävnaden i hörselgångens slemhinna (Nuttall & Cole 2004). Nuttall & Cole (2004) beskriver att indikationer för öronrengöring kan vara överdriven produktion av öronexsudat, dålig lukt, öron med kraftig hårväxt, långa hängande öron eller öron med seborré. Vid kraftig hårväxt i hörselgången kan hårstrån tas bort med jämna mellanrum för att förbättra ventilationen i örat, det rekommenderas dock att detta utförs om det är absolut nödvändigt eftersom hårryckning kan leda till inflammationer och dessutom medför smärta för hunden (Nuttall & Cole 2004).

I ett blogginlägg skrivet av dermatologen Bajwa (2017), föreslås att djurägare bör kontrollera hundens öron en gång i veckan för att tidigt upptäcka tecken på irritation, infektion, smuts och parasiter. Vidare menar Bajwa (2017) att det även är viktigt att vara observant på rodnad, smuts eller vax. Bomullspinnar ska inte användas för att rengöra inne i hundens hörselgång eftersom det kan orsaka skada (Gortel 2004). Ett alternativ istället för bomullspinnar kan enligt Bajwa (2017) vara att använda fingret insvept i bomull/gasväv för att rengöra inne i hundens öra

(Bajwa 2017). I samma blogginlägg framhåller Bajwa (2017) betydelsen av en noggrann hygien, händerna bör tvättas innan samt efter öronrengöringen.

Bajwa (2017) beskriver att en del hundar tycker det är obehagligt att få sina öron rengjorda. Därför är det viktigt att försöka göra upplevelsen så positiv som möjligt samt se till att alla tillbehör som behövs finns nära till hands för att underlätta hela proceduren (Bajwa 2017). Öronrengöring på hund kan kräva tid och tålamod från djurägaren (Bajwa 2017). Enligt Bajwa (2017) kan godis, leksaker, massage och lugnande ord hjälpa hunden att slappna av. Vidare menar Bajwa (2017) att även rätt tid under dygnet kan vara betydelsefullt, det vill säga att öronrengöringen utförs när hunden är trött, lugn och avslappnad. När öronrengöringen är klar ska hunden få beröm och eventuellt godis eftersom positiv förstärkning kan göra att hunden accepterar öronrengöringen bättre vid nästa tillfälle (Bajwa 2017).

2.4 Preparat för öronrengöring

Olika öronrengöringsmedel har olika aktiva substanser och därmed olika funktion, val av preparat görs utifrån vilka typer av exsudat och mängden vax som ska avlägsnas från örat (Maginn 2016). Öronrengöring kan även hjälpa till att avlägsna biofilm som kan skydda bakteriekolonier från antibiotikabehandling (Bajwa 2019). Det är av stor vikt att vara medveten om att vissa öronrengöringsmedel kan vara mer irriterande än andra vid applicering i inflammerade och såriga hörselgångar (Maginn 2016). Försiktighet bör därför iaktas när öronrengöring ska väljas till patienter för att förhindra eventuellt ytterligare smärta eller skada (Maginn 2016).

Swinney et al. (2008) beskriver att det finns ett stort sortiment av öronrengöringsprodukter, inom dessa finns bland annat preparat som innehåller ceruminolytika. Dessa ingår vanligtvis i öronrengöringsmedel som ska lösa upp cerumen (öronvax) och är mest användbara i hörselgångar med lätt till måttlig mängd öronvax eller smuts (Nuttall & Cole 2004). Vid en intakt trumhinna är dessa öronrengöringsmedel, det vill säga de som enbart innehåller ceruminolytika, relativt säkra att använda för rutinmässig rengöring hemma (Nuttall & Cole 2004). De kan även användas för att mjuka upp torrt och inpackat sekret före exempelvis en öronspolning på hund (Nuttall & Cole 2004). En annan typ av rengöringsprodukt innehåller ytaktiva ämnen (tensider) som är verksamma mot både purulent och ceruminöst sekret (Nuttall & Cole 2004). Swinney et al. (2008) nämner även att ytaktiva ämnen främjar rengöringsprocessen genom att smuts emulgeras, bryts upp för att sedan bindas i lösningen. Det finns även sammandragande medel, så kallade astringenter, som torkar upp ytan i hörselgången för att förhindra maceration, det vill säga uppmjukning av vävnaden (Swinney et al. 2008). Ofta kombineras sammandragande medel med ceruminolytika och ytaktiva ämnen men kan också

användas enskilt efter öronrengöringen eller profylaktiskt efter bad/simning hos hundar som är predisponerade för öroninflammation (Nuttall & Cole 2004). Vanliga ingredienser i sammandragande preparat är exempelvis isopropylalkohol, borsyra, salicylsyra, citronsyra samt ättiksyra (Swinney et al. 2008).

Antiinflammatoriska medel som till exempel glukokortikoider kan fungera verksamt mot inflammationer och klåda (Swinney et al. 2008). Antimikrobiella medel exempelvis; paraklorometaxolenol och klorhexidin finns ofta i öronrengöringsmedel för att fungera hämmande på bakterier och jäst som kan orsaka sekundära infektioner (Swinney et al. 2008). Klorhexidin är enligt Swinney et al (2008) känt för att ha egenskaper mot ett brett spektrum av bakterier. I samma studie beskrivs det att effekten av klorhexidin förstärkts när den kombineras med tris-EDTA som är ett icke ototoxiskt medel som tolereras väl. Tri-EDTA förstör bakteriecellsväggar och ökar effekten av antimikrobiella medel (Swinney et al. 2008).

2.5 Öronrengöringsteknik

Maginn (2016) beskriver en metod för öronrengöring som följande:

1. Först fylls hela hörselgången med öronrengöringsmedel, undvik att vidröra väggarna i hörselgången med pipen på rengöringsflaskan i den mån det är möjligt. Figur 1
2. Använd därefter hundens öronlapp för att stänga öppningen på den yttre hörselgången.
3. Sedan masseras försiktigt rengöringsmedlet runt i hörselgången under ett par minuter utan att öronlappen släpps. Det är viktigt att medlet fördelar sig i hörselgången. Figur 2
4. Släpp därefter öronlappen så att hunden kan skaka ut överflödigt rengöringsmedel.
5. Avslutningsvis torkas eventuellt lösgjort exsudat bort från den ytliga delen av hörselgången, använd till exempel bomull. Figur 3

Figur 1. Fyll hörselgången med rengöringsmedel (Ida Boman 2022)

Figur 2. Stäng öronlappen och massera medlet runt i hörselgången (Ida Boman 2022)

Figur 3. Avsluta med att torka bort överflödigt medel och exsudat (Ida Boman 2022)

3. Material och metod

Studien bestod av en enkätundersökning samt en litteraturstudie av vetenskapliga artiklar. Enkäten fokuserade på hur djurägare upplevt processen med öronrengöring och vad djurhälsopersonal kan göra för att underlätta och hjälpa djurägare vid öronrengöring på deras hund i hemmet. Litteraturstudien gjordes för att få en bakgrund om öronrengöring och öronbesvär hos hund. Genom detta byggdes en bakgrund för att sedan med hjälp av enkäten framföra en diskussion mellan litteraturen och resultaten från enkäten.

3.1 Litteraturstudie

Syftet med litteraturstudien var att få ett vetenskapligt underlag gällande öronbesvär hos hund samt information om behandlingar av dessa. Sökmotorer som använts via Sveriges Lantbruksuniversitets (SLU) bibliotekshemsida var Science Direct, Pubmed och Web of Science. De sökord som har använts är: otitis externa, dog, dogs, canine, cleaning, ear, ears, treatment, veterinary nursing, caring. Litteraturstudien inriktades mest på otitis externa då det var svårt att hitta relevanta vetenskapliga artiklar om öronrengöring hos hund i hemmet. Totalt antal artiklar som använts i detta examensarbete var 25 varav 23 var vetenskapligt granskade och två icke vetenskapliga källor. Även en vetenskaplig bok har använts.

3.2 Enkätundersökning

En webbaserad enkät skapades genom plattformen Netigate (netigate.se). Enkäten bestod av 15 frågor, några av frågorna hade följdfrågor som respondenterna beroende på hur de svarade fick tillgång till. Detta gjorde att respondenterna fick olika totalantal frågor. Envalsfrågor, flervalsfrågor, skattningsfrågor och fritextsvar fanns med i enkäten. Enkätfrågorna finns bifogade i Bilaga 1. Enkäten innehöll information om General Data Protection Regulation (GDPR) där respondenterna fick fylla i att de samtyckte till behandling av personuppgifter. Målsättningen var att enkäten skulle nå olika typer av hundägare, med stor variation i erfarenhet och kunskap. Alla som medverkade i enkäten behandlades anonymt och

populationsurvalet byggde på frivillighetsprincipen. Inklusionskriterier för att få delta i enkäten var att deltagarna ägde hund eller tidigare hade varit hundägare. Antal respondenter var inte förutbestämt men eftersträvat var en svarsfrekvens på minst 100 respondenter som lämnat fullständiga svar. Innan enkäten publicerades testades den av handledare och djursjukskötare studenter som gav feedback. Feedbacken bestod av ändringar i formuleringar, tillägg av frågor samt tillägg av svarsalternativ.

3.2.1 Datainsamling

Enkäten publicerades 2022-02-18 och var tillgänglig för respondenterna till och med 2022-02-23. Den sociala media som användes för att sprida enkäten var Facebook eftersom sidan bedömdes ha en god spridningsförmåga. Hundgrupper med stort antal följare kontaktades för tillåtelse att publicera enkäten i respektive grupp. Enkäten lades upp på Facebookgrupperna "Hundar" (vid tillfället 45 500 medlemmar), "Vi som gillar hundar" (vid tillfället 65 000 medlemmar), "Vi med hund i Uppsala" (vid tillfället 3 300 medlemmar), "Hundcoachen" (vid tillfället 67 200 medlemmar) samt "Hundar i Örnsköldsvik" (vid tillfället 1 400 medlemmar). Enkäten delades även på författarnas privata Facebookprofiler där vänner och bekanta hjälpte till att dela och sprida enkäten.

3.2.2 Databearbetning

Dataprogrammet Microsoft Office Excel användes för databearbetningen av enkäten. Envalsfrågorna samt flervalsfrågorna bearbetades kvantitativt och procenttalen avrundades till närmaste heltal, fritextsvaren bearbetades kvalitativt. I löpande text och med hjälp av diagram redovisas enkätens resultat deskriptivt. De frågor som innehöll möjlighet till fritextsvar granskades enskilt och delades sedan in i nya eller befintliga svarsalternativ. Respondenternas svar jämfördes mellan olika frågor och med varandra för att eventuella samband skulle upptäckas. Deras svar jämfördes också med litteraturen.

4. Resultat

I enkäten deltog 160 respondenter varav 151 slutförde enkäten. De som svarade "Nej" på "Har du vid något tillfälle uppsökt veterinär på grund av öronbesvär hos din hund?" och därefter även "Nej" på frågan "Har din hund haft öronbesvär vid något tillfälle då du bestämt dig för att göra rent öronen utan att först ha kontakt med djurhälsovården?" skickades till slutet av enkäten, detta var 64 (42 %) av 151 respondenter. Resterande 87 (58 %) respondenter fick svara på fler frågor om öronrengöring och kontakten med djurhjälsopersonal.

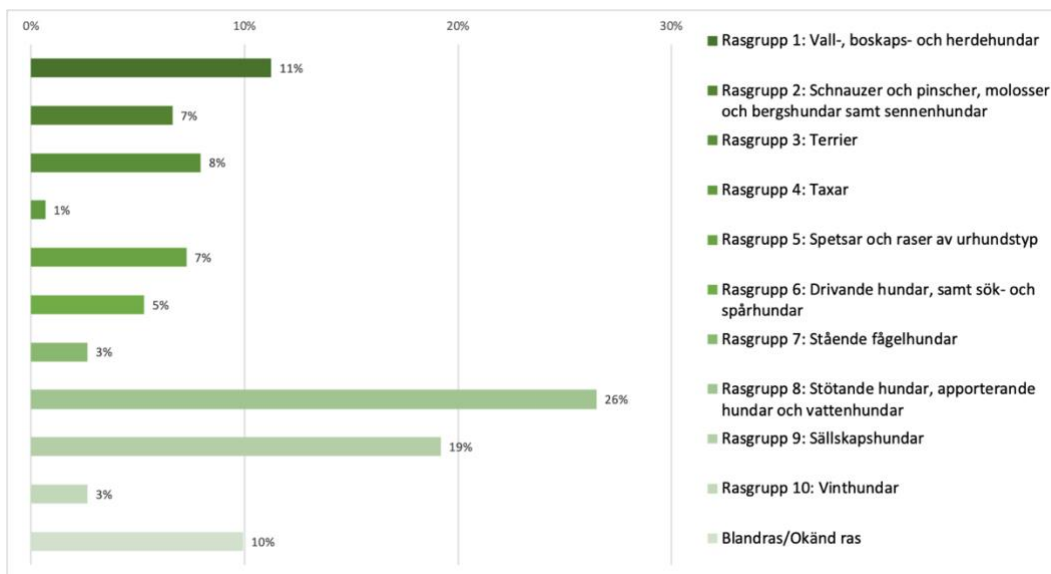
4.1 Respondenter

Respondenterna delades in i fem olika åldersgrupper. Totalt svarade 160 respondenter på denna fråga där flest tillhörde åldersgruppen 30 – 49 år (n=68, 43 %), 28 % (n=45) tillhörde åldersgruppen 20–29 år, 24 % (n=39) tillhörde åldersgruppen 50–69 år. Åldersgruppen >70 år hade fyra respondenter (3 %) och åldersgruppen <20 år hade fyra respondenter (2 %).

4.2 Deltagarnas hundar

4.2.1 Ras

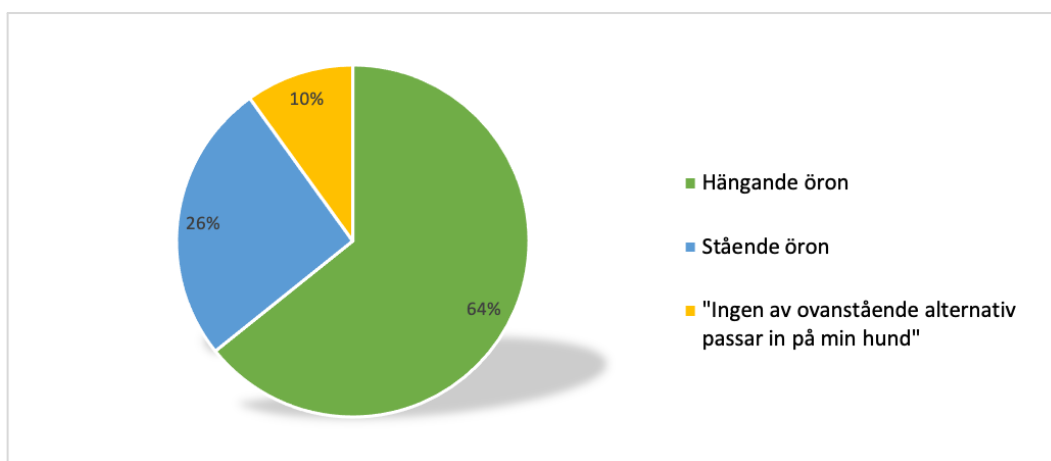
I frågan om vilken hundras respondentens hund tillhörde användes Svenska Kennelklubbens hundrasgrupper med undantag av alternativet "Blandras/okänd ras". Det inkom 155 svar på denna fråga. Totalt var det tio rasgrupper samt "blandras/okänd ras". De tre mest representerade rasgrupperna som deltog i enkäten var rasgrupp 8, rasgrupp 9 samt rasgrupp 1. För detaljerad fördelning se Figur 4.

Figur 4. Redovisning av respondenternas hundars rastillhörighet (n=151).

4.2.2 Hundens örontyp

Därpå följde envalsfrågan ”Vilken typ av öron har din hund?”, där tre alternativ fanns. Majoriteten av respondenternas hundar hade hängande öron, se Figur 5. Totalt svarade 151 respondenter på denna fråga.

Figur 5. Redovisning av hundens typ av öron (n=151).

4.2.3 Hundens vikt

Den största andelen deltagande hundar tillhörde viktgruppen 21–40 kg (n=66, 43 %), därefter kom viktgruppen 11–20 kg (n=39, 25 %). Resterande viktgrupper hade

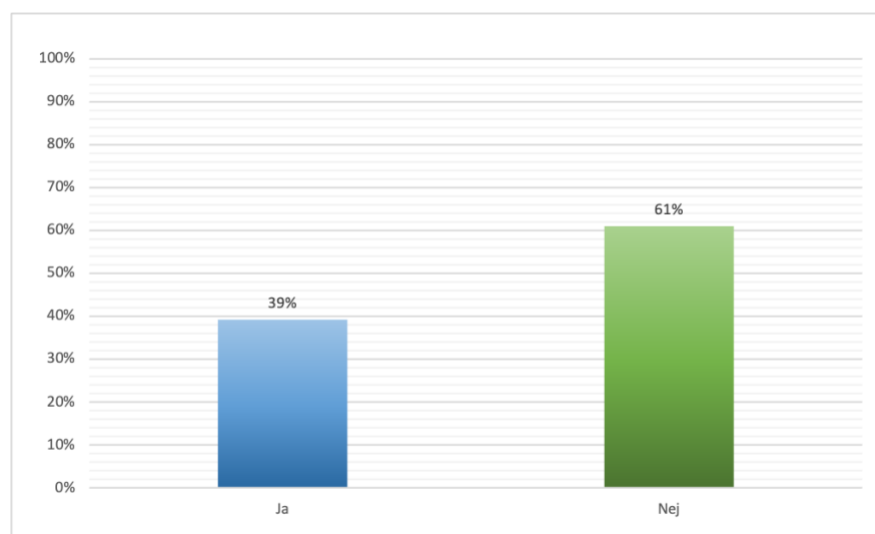
denna fördelning: <5 kg (n=11, 7 %), 5–10 kg (n=29, 19 %), 41–60 kg (n=10, 6 %), >60 kg (n=0, 0 %). Totalt svarade 151 respondenter på denna fråga.

4.3 Vardagsskötsel av hundens öron

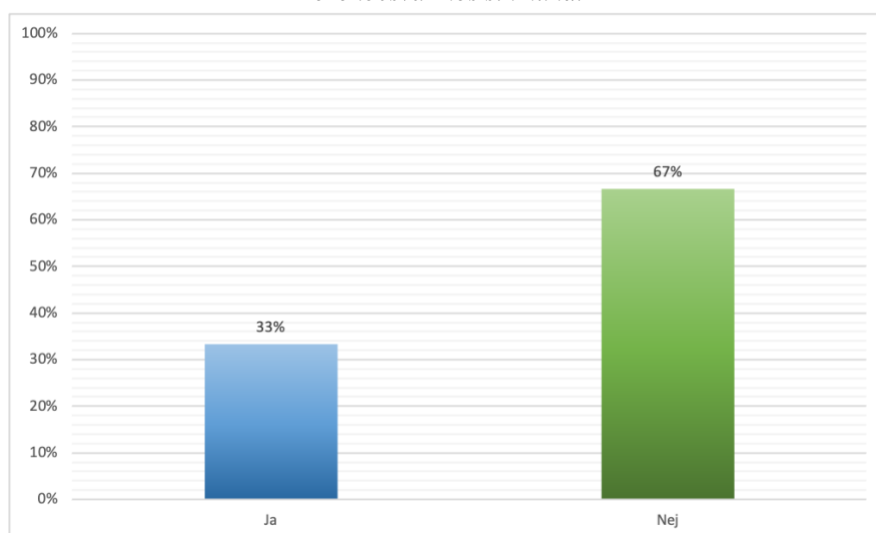
För att få en generell uppfattning om djurägarens vardagsskötsel av sin hunds öron ställdes flervalfrågan “Hur sköter du till vardags om din hunds öron?” där totalt 151 respondenter svarade. Svartalternativen fokuserade på hur ofta djurägarna rengjorde och undersökte sin hunds öron. Den största gruppen (n=57, 38 %) svarade “Jag tittar varje vecka i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad, ökat sekret eller något annat avvikande”. Den näst största gruppen (n=37, 25 %) svarade “Jag tittar någon gång i månaden i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad, ökat sekret eller något annat avvikande”. Den tredje största gruppen (n=31, 21 %) svarade “Jag tittar dagligen i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad eller ökat sekret eller något annat avvikande”. Det var 26 (17 %) respondenter som svarade “Jag gör rent min hunds öron med rengöringsmedel ungefär en gång i månaden”. Det var 16 (11 %) respondenter som svarade “Jag gör rent min hunds öron med rengöringsmedel några tillfällen per år”, 23 (16 %) respondenter svarade “Jag gör aldrig rent min hunds öron med öronrengöringsmedel”. Antalet respondenter som valde att fylla i fritextrutan var 13 (9 %). Dessa svar granskades individuellt för att sedan delas upp i befintliga eller nya svartalternativ. Det utformades två nya svartalternativ utifrån vad respondenterna skrivit, dessa var: “Rengör vid behov” (n=4, 3 %) och “Plockar/rycker hår” (n=4, 3 %). En respondent rengjorde varje vecka i samband med medicinering i öronen då hunden hade förtjockade hörselgångar från tidigare öroninfektion. Tre respondenter svarade i fritextsvar: “De är aldrig irriterade”, “Vid gos så sniffar o kliar jag ofta i min hunds öron”, “Har inte hittills rengjort dem, haft henne snart två år”.

4.4 Hundens öronbesvär

För att ta reda på hur många av hundarna som haft öronbesvär och uppsökt veterinär på grund av detta ställdes frågan “Har du vid något tillfälle uppsökt veterinär på grund av öronbesvär hos din hund?” se svarsfördelning i Figur 6. De som svarade “Nej” skickades direkt till frågan “Har din hund haft öronbesvär vid något tillfälle då du bestämt dig för att göra rent öronen utan att först ha kontakt med djurhälsovården?”. Se svarsfördelningen på den frågan i Figur 7. De flesta av respondenterna svarade ”Nej” och fick därmed inga fler frågor utan var klara med sin medverkan i enkäten. Totalt 151 respondenter svarade på denna fråga.

Figur 6. Redovisning av hur många av respondenterna som uppsökt veterinär på grund av öronbesvär hos sin hund.

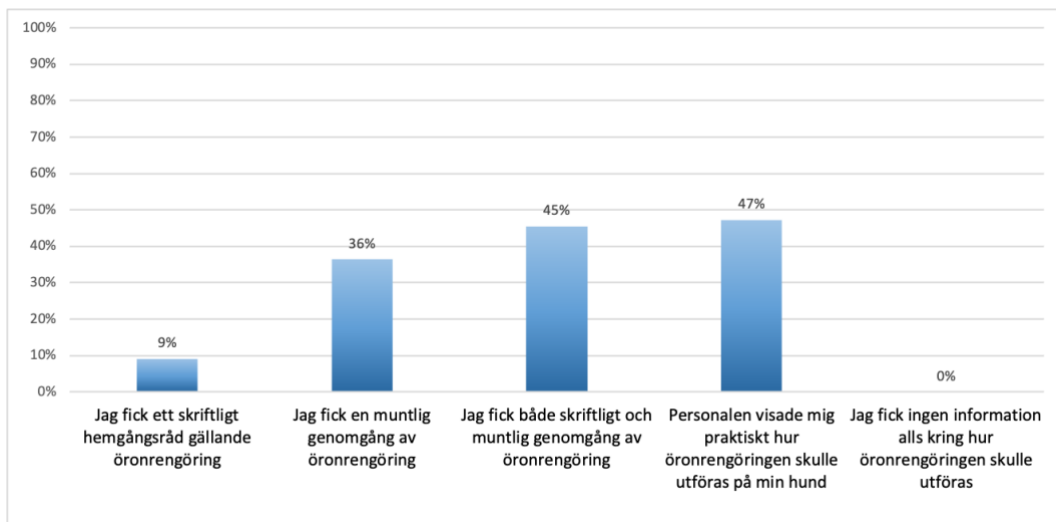
Figur 7. Respondenternas svar på frågan "Har din hund haft öronbesvär vid något tillfälle då du bestämt dig för att göra rent öronen utan att först ha kontakt med djurhälsovården?".

Ytterligare en flervalsfråga angående öronbesvär ställdes, den löd "Vilken typ av öronbesvär hade din hund när du bestämde dig för att göra rent öronen". Totalt svarade 32 respondenter på denna fråga. De tre vanligaste anledningarna var; "Hunden var smutsig i öronen" (n=23, 72 %), "Hunden kliade sig i öronen" (n=17 53 %) och "Hunden skakade på huvudet" (n=12, 38 %). Den fjärde vanligaste orsaken var "Det luktade illa i öronen" (n=9, 28 %). Det fanns även möjlighet till fritextsvar där en respondent skrev "Rodnad och öm".

4.5 Veterinärbesök

De som svarade "Ja" på att de uppsökt veterinär fick svara på flera uppföljande frågor. Dessa frågor handlade om veterinärbesöket och djurhälsopersonalens information och hjälp avseende öronrengöring. Totalt svarade 59 respondenter på frågan om de fick en rekommendation att rengöra hundens öron. Majoriteten av de som hade besökt veterinär blev rekommenderade öronrengöring (n=55, 93 %). Det var endast fyra (7 %) av respondenterna som inte blev rekommenderad öronrengöring.

De respondenter som varit hos veterinär och blivit rekommenderade öronrengöring på sin hund fick svara på flervalsfrågan "Gällande den information ni fick, vilket/vilka alternativ tycker du stämmer in bäst". Totalt svarade 55 respondenter på denna fråga. Resultatet visas i Figur 8.

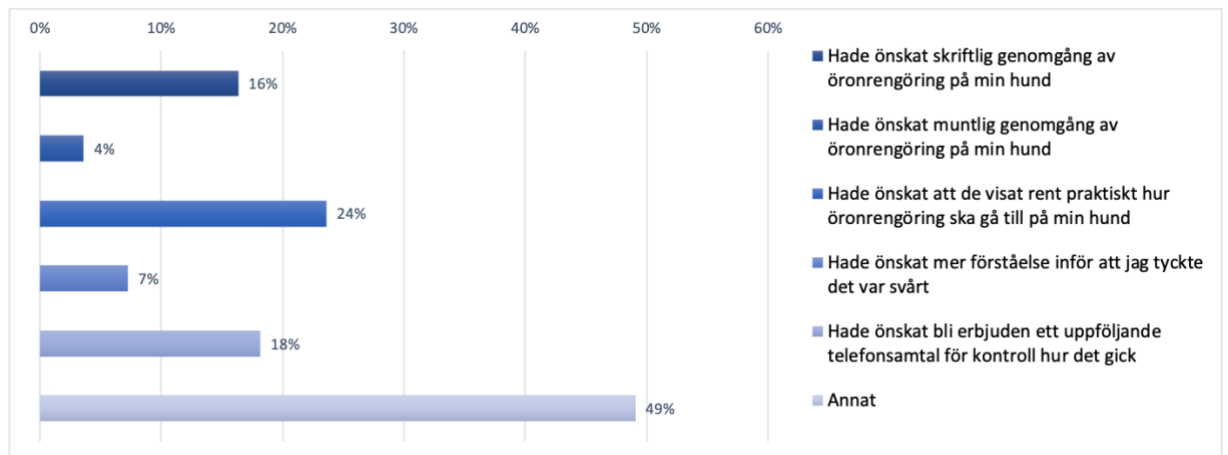

Figur 8 Redovisning av svar på frågan "Gällande den information ni fick, vilket/vilka alternativ tycker du stämmer in bäst?"

Därtill fick respondenterna svara på frågan "Hur nöjd är du med djurhälsovårdens personal gällande den information och hjälp du fått med avseende på öronrengöring?". Totalt var det 55 respondenter som svarade på denna fråga. Frågan var en skattningsfråga med en femgradig skala, där 5 var "Mycket nöjd" och 1 var "Inte alls nöjd". Majoriteten av respondenterna (n=26, 47 %) var mycket nöjda och medelvärdet var 4,25 och medianvärdet var 4,0. Ingen av respondenterna valde alternativ 1 eller 2 (Inte alls nöjd).

Vidare fick respondenterna svara på flervalsfrågan "På vilket sätt tycker du att informationen och hjälpen från djurhälsopersonalen kan förbättras med avseende på öronrengöring?", även möjlighet till fritextsvar fanns. Överlag var de flesta väldigt nöjda med informationen och hjälpen de hade fått från djurhälsopersonalen.

Resultatet visas i Figur 9. 18 (33 %) av respondenterna som hade fyllt i fritextsvar ("Annat") skrev att de var nöjda med informationen de fick och att ingen förbättring behövs. Några av respondenterna som fyllde i fritextsvar hade önskat förändringar som till exempel: "Mer tips om fear free handling hade behövts", "Hade önskat mer förståelse för att många hundar upplever det som väldigt jobbigt", "Hade önskat råd om rengöring till vardags, inte bara vid öroninfektion", "Att de hade visat samt skickat med en länk på en film som visar hur man gör".

Figur 9. Redovisning av möjliga förbättringar hos djurhjälsopersonalen med avseende på öronrengöring.

4.6 Information om öronrengöring

Tillgängligheten till information gällande öronrengöring på hund undersöktes genom att ställa flervalfrågan "Varifrån har du fått information gällande öronrengöring på hund?", även möjlighet till fritextsvar fanns. Totalt svarade 32 respondenter på denna fråga. De fyra svarsalternativ som den största andelen respondenter valde var: "Sjävlärd" (n=12, 38 %), "Legitimerad djurhjälsopersonal" (n=11, 34 %), "Veterinärsidor på internet" (n=10, 31 %) och "Uppfödare" (n=9, 28 %). "Apoteket" och "Personal" i djuraffär hade båda tre respondenter vardera (18 %). "Sociala medier och forum på internet" hade två respondenter (6 %). En respondent hade fått informationen från "Valpkurs". En respondent hade svarat med fritext: "Vänner och familj". Ingen av respondenterna valde "Litteratur/böcker" som alternativ.

4.7 Hjälpmedel vid öronrengöring

För att undersöka de vanligaste hjälpmedlen som användes för att rengöra hundens öron ställdes flervalsfrågan “Vad använder du för hjälpmedel när du ska rengöra öronen på din hund?”, även möjlighet till fritextsvar fanns. Det inkom 87 svar på denna fråga, där det allra vanligaste hjälpmedlet som användes var “Bomull” (n=67, 77 %), nästkommande var “Bomullspinnar” (n=21, 24 %), följt av “Mjuk trasa” (n=18, 21 %). Det var 14 (16 %) av respondenterna som mutade med godis och 10 (11 %) av respondenterna svarade “Har hjälp av ytterligare en person”. Ingen av respondenterna valde munkorg som hjälpmedel. Antalet respondenter som valde att fylla i fritextsvar var 17 (20 %). Dessa svar granskades individuellt för att sedan delas upp i befintliga eller nya svarsalternativ. Två nya svarsalternativ utformades utifrån vad respondenterna skrivit, dessa var “Använder olika typer av öronrengöring som hjälpmedel” (n=7, 8 %), samt “Använder mjukt papper/våtservett” (2 %). De resterande respondenterna som fyllde i fritextsvar var 5 (6 %), där några svarade: “Trubbig sax. Min hund älskar att bli pillad i öronen och står snällt stilla vid rengöring”, “Hunden kräver ett bekvämt ställe att ligga ner (t ex hundbädd)”, “Fear free handling dvs samtycke”, “Gör öronrengöringen till en mysig stund”.

4.8 Problem i samband med öronrengöring

Respondenterna fick flervalsfrågan “Vad har du upplevt för problem när du ska rengöra öronen på din hund?”. Även möjlighet till fritextsvar fanns. Totalt svarade 87 respondenter på denna fråga. Majoriteten (n= 57, 65 %) svarade “Jag har inte haft något problem med att rengöra min hunds öron”. En del respondenter svarade “Min hund har svårt att stå still” (n=25, 29 %). De resterande respondenterna svarade “Min hund visar tecken på rädsla” (n=12, 14 %), “Min hund visar tecken på smärta” (n=6, 7 %), “Min hund visar tecken på aggressivitet” (n=4, 5 %), “Jag är rädd att göra fel, t.ex. skada örat” (n=5, 6 %). Bara en respondent (1 %) svarade “Jag har inte tillräcklig kunskap om öronrengöring”. Ingen respondent svarade “Egen nedsatt fysisk förmåga, t.ex. svårt att se, rörelsehindrad”. Från fritextsvaren framkom det att fyra av respondenterna ansåg att hunden upplevde det som obehagligt. Några respondenter skrev: “Första gången rengöring så var det svårt hunden blev arg. Hade ont i öronen. Efter mycket träning så nu går det hur bra som helst” och “Han gillar det inte, så därför kanske jag drar mig lite för att göra det”.

5. Diskussion

En enkätundersökning ansågs vara det bästa sättet att besvara de valda frågeställningarna. Enkätstudiens viktigaste resultat var att djurägare generellt inte upplever några problem med öronrengöring hos hund i hemmet. Resultatet visade också att majoriteten var mycket nöjda med djurhälsopersonalens information och hjälp gällande öronrengöring. Det har även visat sig att många djurägare använder sig av veterinärsidor på internet för att hitta information.

5.1 Metoddiskussion

Det finns ett flertal tillgängliga vetenskapligt granskade översiktsartiklar men det har varit svårt att hitta originalstudier som handlar om öronbesvär ur ett omvårdnadsperspektiv. Dock finns det ändå flera källor på internet inom ämnet som kan betraktas som relativt tillförlitliga och som därför använts i detta arbete i brist på mer vetenskapligt underlag. Ett exempel på detta är bland annat ett blogginlägg skrivet av en veterinär med specialisering inom dermatologi och öronsjukdomar. Även en populärvetenskaplig artikel skriven av två dermatologer har använts i detta självständiga arbete. Dessa tre dermatologer har publicerat ett flertal vetenskapliga artiklar därför har deras källor bedömts som tillräckligt tillförlitliga.

Det eftersträvades att frågorna i enkäten skulle vara så tydliga som möjligt genom ett enkelt språk och naturlig frågeföljd. Genom detta skulle respondenterna inte hindras från att genomföra enkäten på grund av till exempel okända ord och begrepp. Det finns alltid en risk att det kan uppstå feltolkningar av enkätfrågor. En av de möjliga feltolkningarna som kunde observeras i denna enkät var ordet "Självlärd" som fanns med som ett av svarsförslagen på frågan "Varifrån har du fått information gällande öronrengöring på hund?". Detta kommer diskuteras mer detaljerat i resultatdiskussionen. Även frågan "Har din hund haft öronbesvär vid något tillfälle då du bestämt dig för att göra rent öronen utan att först ha kontakt med djurhälsovården?" kan eventuellt ha feltolkats. Den var tänkt att tolkas som att hunden fått öronbesvär och att djurägaren därefter bestämmer sig för att göra rent öronen hemma utan att först kontakta djurhälsovården. Men eventuellt kan den ha tolkats som att djurägare bestämde sig för att göra rent hundens öron hemma och

att hunden därefter fick öronbesvär. I och med att frågan var öppen för tolkning går det inte att dra helt säkra slutsatser på resultat på denna fråga.

Det fanns möjlighet till fritextsvar i enkäten och detta kunde eventuellt fånga upp sådant som svarsalternativen inte lyckades med. Respondenterna kunde själva skriva det de tyckte var relevant och risken för att betydelsefulla svar gick förlorade reducerades. Nio stycken respondenter fullföljde inte enkäten vilket gjorde att antalet som deltog blev färre än från början. De flesta som inte fullföljde enkäten hoppade av vid första frågan vilket kan bero på många olika anledningar. En möjlig orsak till detta kan vara att respondenten blev avbruten och sedan glömde att slutföra enkäten eller att respondenten tappade intresset för enkäten. Något som diskuterades efter sammanställningen av enkäten var att den eventuellt var för kort och inte innehöll tillräckligt omfattande frågor. En mer omfattande och längre enkät hade möjligen resulterat i en mer djupgående studie. Samtidigt kan en kortare enkät med mer specifika frågor bidra till att fler respondenter förmår sig till att slutföra enkäten. Frågor som eventuellt saknades var "Hur länge har du ägt hund?", "Var i Sverige bor du?" samt "Hur ofta badar/simmar din hund?". Till exempel frågan "Hur länge har du ägt hund?" hade eventuellt kunnat upptäcka skillnader i hur mycket kunskap djurägare hade om öronrengöring/öronskötsel beroende på hur länge de varit hundägare. I frågan "Hur ofta badar/simmar din hund?" hade det kunnat upptäckas om det fanns någon koppling mellan hundar och deras vattenvanor i samband med öronbesvär. Vidare hade frågan "Var i Sverige bor du?" eventuellt bidragit till att se om det var någon skillnad på hundens öronbesvär beroende på var i Sverige respondenterna bodde. Det hade även varit intressant att undersöka hur djurägare upplevde öronrengöringen i hemmet beroende på om deras hund hade öronbesvär eller inte. Förmodligen är det svårare att rengöra öronen på en hund med till exempel kronisk otitis externa eftersom hunden troligtvis upplever smärta och obehag i öronen jämförd med en hund som har friska öron.

Åldersmässigt nådde enkäten framförallt åldrarna 20 - 70 år. Den yngsta och äldsta åldersgruppen utgjorde tillsammans endast fem procent av respondenterna. Detta kan ha berott på att enkäten endast lades upp på Facebook där eventuellt de äldre inte nås på samma sätt. Att färre unga deltog i enkäten kan berott på att minderåriga inte är lika ansvarig för hunden i hushållet. Förslag för att få en ökad spridning av enkäten hade kunnat vara att sprida den där hundägare ofta håller till, exempelvis djuraffärer, veterinär/djursjukhus, hunddagis och hundutställningar. Genom en större spridning av enkäten hade eventuellt fler respondenter fångats upp vilket betyder att ett större urval hade uppnåtts. Det finns enligt Jordbruksverkets hundregister 761 000 registrerade hundägare i Sverige (JBV 2021). Antalet respondenter som deltog och slutförde enkäten var 151 stycken vilket representerar endast 0,020 % av alla hundägare i Sverige. Eftersom deltagandet var väldigt lågt går det inte att dra någon slutsats kring djurägarens upplevelse av öronrengöring i

hemmet för alla hundar och djurägare i Sverige. De respondenter som valde att svara på enkäten kan också tänkas var mer intresserade av ämnet vilket kan ha påverkat deras vilja att delta. För att få ett mer representativt urval av svenska hundägare hade ett aktivt val av respondenter behövts göras. På grund av enkätens utformning besvarade inte alla respondenter alla frågor. Till exempel frågan ”Varifrån har du fått information gällande öronrengöring på hund?” var det endast 32 respondenter som svarade på vilket bara var 21 % av alla respondenter. Det beror på att enkäten var utformad på det viset att beroende på vad respondenterna svarade så fick de gå vidare till olika frågor. Det kan i efterhand konstateras att det fanns brister i enkätens utformning. Det hade varit en fördel om fler respondenter fått besvara fler av frågorna eftersom fler svar hade uppnåtts.

Det går inte att säga exakt hur den geografiska spridningen blev eftersom det som tidigare nämnts inte efterfrågades var respondenternas bodde i Sverige. Enkäten delades i tre grupper som hundägare från hela Sverige var medlemmar i samt två stycken hundgrupper för hundägare i städerna Uppsala och Örnsköldsvik. Även författarnas egna profilsidor på Facebook användes för att dela enkäten. Eventuellt kan resultaten från enkäten representera hundägare i städerna Uppsala och Örnsköldsvik mer än resten av hundägare i Sverige. En mer exakt kännedom om hur den geografiska spridningen var hade kanske gjort det möjligt att se om det var någon skillnad på svaren beroende på var i Sverige respondenterna bodde. Kanske hade det upptäckts att det var vanligare med öronbesvär inom vissa områden i Sverige där det är varmare eftersom värme och fukt ökar risken för otitis externa (Mansfield 1988). Växtmaterial kan vara en möjlig främmande kropp i hundens öra och eventuellt kan det i större utsträckning drabba hundar som tillbringar mer tid i skog och mark jämfört med hundar som inte gör det (Mansfield 1988). Detta hade eventuellt kunnat påvisas i enkätens resultat beroende på var respondenternas bodde. Även geografiska skillnader i hur kunskap och hur nöjda djurägare är när det gäller hjälp och information om öronrengöring från djurhälsopersonal hade eventuellt påträffats.

Enkäten delades i hundgrupper som bestod av olika sorters hundägare. Om enkäten hade delats i mer specifika hundrasgrupper som till exempel spanielraser, pudlar samt retrievers hade resultatet eventuellt blivit annorlunda då dessa hundraser är predisponerade för öronbesvär (Paterson et al. 2021). Fördelen om detta hade gjorts hade kunnat vara att få in fler svar om just öronrengöring i hemmet då de hundraserna oftast har mer besvär med öronen. Samtidigt var syftet med enkäten att nå ut till alla sorters hundägare och hundraser inte bara till de som eventuellt har mer erfarenhet om öronrengöring. Om enkäten endast hade delats i specifika rasgrupper hade detta syfte inte uppnåtts.

Enkäten tog upp frågor om vardagsskötsel och rengöring av öronen, upplevelser från besök samt djurhälsovårdens personal och hur nöjd djurägaren var med dessa. Respondenterna hade möjlighet på vissa frågor att skriva fritextsvar vilket kan ha bidragit till att de svarade mer sanningsenligt eftersom de då hade möjlighet att formulera sina egna svar. Även att respondenterna hanterades anonymt kan ha bidragit till att de svarade mer sanningsenligt. Inga uppenbara motsägelser i enkätsvaren kunde hittas. Dock kan det ha funnits en vilja att visa gott djurägarskap och därför svarat vad som förväntas av en person som tar väl hand om sin hund. Ett exempel på detta kan vara fråga fyra i enkäten där det efterfrågades hur djurägare sköter sin hunds öron till vardags. Majoriteten svarade att de tittar varje vecka i hundens öron för att upptäcka om det finns rodnad, ökat sekret eller något annat avvikande. Vilken nivå av kontroll som är lämplig skiljer sig antagligen från hund till hund och det har varit svårt att hitta vetenskapligt baserade rekommendationer gällande det. Men dermatologen Bajwa (2017) beskriver i ett blogginlägg att kontroll varje vecka kan rekommenderas.

5.2 Resultatdiskussion

Hundar med hängande öron är predisponerade för otitis externa, särskilt spanielraser, labrador retrievers och pudelraser (Paterson 2016). Detta överensstämmer också med resultatet från enkätstudien i detta arbete. Av totalt 59 hundar som hade besökt veterinär på grund av öronbesvär hade 45 stycken av dessa hundar hängande öron. Av de 45 stycken hundarna med öronbesvär visade det sig att 20 stycken av dessa var från rasgruppen 8 (Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar). Exempel på några hundraser inom denna rasgrupp är; Cocker spaniel, Engelsk springer spaniel, Golden retriever, och Flatcoated retriever. Detta resultat var relativt väntat eftersom dessa hundraser ofta betraktas som mer drabbade av öronbesvär (Saridomichelakis et al. 2007).

Det hade varit intressant att ta reda på vilka faktorer som bidragit till varför hundar med hängande öron i enkäten var mer drabbade av öronbesvär än andra hundar i enkäten. Var det bara på grund av anatomin på deras öron, eller kan även andra faktorer spelat in som till exempel att hunden vistats mycket i vatten? Enligt Paterson (2021) kan öronbesvär öka hos hundar som vistas mycket i vatten. Förslag på hur detta kan undersökas vidare är att studera hundens vattenvanor i samband med öronbesvär. Det vore intressant att undersöka om hundar som drabbas av otitis externa på grund av mycket vistelse i vatten får färre återfall av inflammation om badandet och simningen reduceras. Två hundgrupper med hängande öronen skulle kunna jämföras med varandra där en grupp vistas mycket i vatten medan den andra inte för att genom detta upptäcka om det finns skillnader mellan grupperna när det kommer till återkommande otitis externa.

Gällande predisponerande faktorer diskuterades det i vissa artiklar, till exempel Bajwa (2019), att örats utseende och miljöfaktorer har betydelse för om hunden drabbas av öronbesvär men specifika hundraser tas inte upp. Detta kan både ha positiv och negativ effekt för djurägare som eventuellt läser dessa studier. Positivt eftersom det kan bidra till att djurägare blir mer uppmärksam om just deras hund har hängande öron. Negativt kan vara att hundar som inte har den predisponerade anatomiska formen på örat lättare blir försummad även fast dessa hundar också kan drabbas av öronbesvär. Ett exempel är hundrasen Shar pei som ofta drabbas av öronbesvär fastän rasen inte har hängande öron. Den har istället trånga hörselgångar som lätt kan svullna igen vid en inflammation (O'Neill et al. 2021).

Från vilken källa information och hjälp om öronrengöring inhämtades varierade mellan respondenterna. Det var 12 av 32 respondenter som uppgav att de var självlärda. Detta kan vara lite svårtolkat eftersom någonstans har de troligtvis läst eller hämtat/fått information om det först. Enligt Svenska akademins ordlista (SAOL) betyder självlärd att en person har "...lärt sig själv, icke undervisad av någon annan...". Dock är det möjligt att respondenterna kan ha tolkat ordet "Självlärd" som att de hade erfarenhet istället. Kanske hade de lärt sig av någon annan person tidigare eller har ägt hund under många år och kommer därför inte riktigt ihåg hur eller när de lärde sig. Nästan lika stor del av respondenterna svarade att de fått information och hjälp från djurhälsopersonal tätt följt av veterinärsidor på internet, vilket kan tyda på att information från internet och från djurhälsopersonal upplevs som tillförlitlig för djurägare.

Det förväntades att fler respondenter skulle uppleva problem vid öronrengöring i hemmet än vad enkäten visade. Dock går det inte att applicera resultatet på djurägare i stort för om enkäten hade riktats till djurägare som har en hund med öronbesvär hade förmodligen fler upplevt problem. Som även nämnts tidigare är det antagligen svårare att rengöra öronen på en hund med till exempel kronisk otitis externa eftersom den nog upplever mer smärta och obehag i öronen jämfört med en hund som har friska öron.

Att ingen djurägare behövde använda munkorg på sin hund i samband med öronrengöring var positivt. Dock var ett ganska vanligt problem att hunden hade svårt att stå still i samband med öronrengöring vilket kan anses som ett förväntat beteende om hunden har ont eller inte är tillräckligt van vid öronrengöring. Det var totalt 25 respondenter som svarade att deras hund hade svårt att stå still, 68 % (n=17) av dessa hundar vägde mer än 20 kg. Förmodligen kan det vara svårare för djurägare att hålla sin hund stilla om hunden väger mer vilket en större hund gör i förhållande till en mindre hund. De vanligaste öronbesvären respondenterna upplevde på sin hund var smuts i öronen, klåda och att hunden skakade på huvudet

vilket var förväntat eftersom det är vanliga symptom vid öronbesvär (Maginn 2016).

När det kommer till hur ofta öronrengöring utförs i hemmet svarade respondenterna varierande vilket kan bero på vilken hundras de äger då vissa hundraser kan kräva mer öronvård än andra (Kaimio et al. 2017). Även detta kunde ses från resultatet i enkäten där djurägare som hade en hund med hängande öron (24 %) tittade och rengjorde hundens öron betydligt oftare än de djurägare som hade en hund med stående öron (12 %). Dock var grupperna i enkäten små och därför kan inga säkra slutsatser dras.

Endast ett fåtal av hundarna hade visat tecken på rädsla, smärta eller aggressivitet i samband med öronrengöring vilket var positivt. Problem som kunde uppstå för några djurägare var att deras hund uppvisade aggressivitet på grund av smärta från öronen men efter upprepad träning minskade problemen vid öronrengöring. Även då rengöringsvätska skulle hållas ner i hörselgången var det en del hundar som reagerade negativt genom att gny till. Djurägarna var osäkra på om hunden upplevde smärta eller om det var för att hunden tyckte det var obehagligt på grund av att vätskan var kall. Samtidigt går det att fundera på om det valda öronrengöringsmedlet var det rätta för just den hundens öronbesvär. Som det nämns tidigare i arbetet finns det flera olika sorter av öronrengöringsmedel som har olika ingredienser med olika funktion (Maginn 2016). Vissa ingredienser kan eventuellt göra att hunden reagerar med obehag eftersom rengöringsmedlet till exempel kan orsaka smärta för hunden när det hålls i örat (Maginn 2016).

Andra problem respondenterna uppgav var till exempel att de kände sig ovilliga till att rengöra hundens öron på grund av att hunden inte gillade det. En etisk aspekt i detta kan vara att ifall djurägaren drar sig för att göra rent hundens öron kan det innebära att eventuella problem inte behandlas som de ska vilket kommer innebära mer lidande för hunden. Kvarstående problem på grund av otillräcklig behandling kan också resultera i fler veterinärbesök för djurägaren vilket är en ekonomisk aspekt. Förutom att minska hundens lidande och bevara välmående hos den samt ekonomin hos djurägaren handlar även förebyggande åtgärder om miljöpåverkan och hållbarhet. Om förebyggande åtgärder för öronbesvär vidtas kan antibiotikaanvändning eventuellt reduceras, vilket minskar risken för resistensutveckling hos bakterierna. I Sverige rekommenderas veterinärer att vara restriktiva med antibiotikaanvändning, och istället när det bedöms möjligt behandla med öronrengöring samt lokala kortikosteroider (SVF 2022).

Honigsfeld & Dunn (2009) beskriver fyra olika inlärningsstilar; visuellt lärande, auditivt lärande, läs- och skrivlärande samt kinestetiskt lärande. Eftersom människor tar till sig information på olika sätt är det viktigt att både praktisk,

muntlig, samt skriftlig genomgång erbjuds. För att öka djurägares efterlevnad till att följa råden är det viktigt att djurhälsopersonal visar hur rengöring och behandling av öronen genomförs samt även ger detaljerade skriftliga instruktioner (Jacobson 2002). Dessa uppgifter kan förslagsvis utföras av djursjukskötare (Hensel & Hensel 2021). I enkäten efterfrågades det hur nöjda djurägare var med djurhälsopersonalens information och den hjälp de fått gällande öronrengöring. Det visade sig att de som hade fått skriftligt hemgångsråd, samt en praktisk och muntlig genomgång generellt var mest nöjda. Önskemål om att få en praktisk genomgång av hur öronrengöring går till framkom från djurägare som inte hade fått det under sitt besök. Även att få ett uppföljande telefonsamtal för att stämna av hur det gått hade uppskattats från ett antal respondenter. Hensel & Hensel (2021) belyser vikten av uppföljningssamtal för att öka djurägarens följsamhet. Men hur är möjligheten att genomföra detta på kliniker och djursjukhus? Även om det är värdefullt kan det vara svårt för vissa kliniker/djursjukhus att uppnå i realiteten. Omvårdnad och behandling bör prioriteras främst till patienter som är på plats i kliniken eller djursjukhuset och detta kan göra att det blir svårt att få tid över för att göra ett uppföljande telefonsamtal till en patient med öronbesvär, även om det vore önskvärt. Ett mer lämpligt alternativ för detta kan vara att boka in ett återbesök för uppföljning. Studier visar att frånvaro av uppföljande telefonsamtal kan minska djurägarens efterlevnad, därför kan det vara av stor vikt att ge ett tydligt skriftligt hemgångsråd till djurägaren och att en plan för uppföljning finns samt att djurägaren kan kontakta kliniken eller djursjukhuset vid behov (Janke et al. 2021). En del av respondenterna tyckte att öronrengöring var svårt och hade angett att de önskade sig mer förståelse för detta. Det här är ett område att fånga upp och ta hänsyn till för att förslag på förbättringar ska kunna genomföras. Djursjukskötare har här en viktig och betydande roll eftersom de ofta möter och instruerar djurägare innan hemgång och kan då noggrant gå igenom hemgångsrådet, förtydliga det som kan vara svårförståeligt samt svara på eventuella frågor som kan uppstå (Paterson et al. 2021).

Undervisning inom Fear Free handling hade uppskattats av några respondenter. Initiativet Fear Free utvecklades 2016 i USA och syftar till att minimera rädsla, ångest och stress hos husdjur (Fear Free u.å.). Många djursjukhus och kliniker i Sverige är certifierade inom Fear Free handling men troligtvis finns det ett större behov av djurhälsopersonal som är certifierade. Dock behöver inte Fear Free nödvändigtvis vara det enda sättet att jobba med beteende, det vill säga bara för att någon inte är certifierad betyder det inte automatiskt att den personen ej behärskar området. Veterinärbesöket ska vara så positivt som möjligt för hunden eftersom positiva upplevelser av hantering och undersökning hos veterinären förmodligen underlättar för djurägaren att behandla hemma (Yelland & Whelan 2011). Djurägare kan träna sin hund på att bli van vid hantering hemma, till exempel genom att lyfta öronlappen och undersöka öronen samt vänja hunden vid att bli

fasthållen (Hellyer et al. 2007). Genom att vänja hunden vid att ett beteende ger belöning i form av lek eller godis kan det leda till att besöket hos veterinären går snabbare och utsätter hunden för mindre stress (Yelland & Whelan 2011). Stress hos hunden ökar risken för att den uppvisar ett aggressivt beteende om den känner sig trängd, det i sin tur ökar risken för skador på personalen (Yelland & Whelan 2011). Även rädsla och oro hos hund har visat sig ha negativ effekt på hälsan (Dreschel 2010). Allt som hjälper till att reducera stress hos hunden kommer att främja hundens välmående samt öka säkerheten för både djurägare och djurhälsopersonal vid omvårdnadsåtgärder som till exempel öronrengöring (Edwards et al. 2019). Det är därför viktigt att djurägarna har förtroende och känner sig nöjda med djurhälsopersonalen då även detta kan påverka hundens välmående, då stress hos djurägaren kan överföras till hunden (Coe et al. 2008).

Det var positivt att de flesta som hade varit hos veterinären på grund av öronbesvär och blivit rekommenderad öronrengöring som behandling inte hade upplevt några problem med detta i hemmet. Detta borde tyda på att djurägare har fått rätt information och hjälp gällande öronrengöring, vilket kan vara ett gott tecken på att djurhälsopersonalen gör ett bra jobb.

6. Konklusion

Resultatet av detta självständiga arbete kan tyda på att djurhälsopersonal lyckats bra med att ge lämplig information och hjälp till djurägare gällande öronrengöring på hund i hemmiljö. Majoriteten som hade varit i kontakt med djurhälsopersonal hade haft positiva upplevelser. Även om de flesta angav att de var självlärda var det ändå vanligt förekommande att söka information från djurhälsopersonal och veterinärsidor på internet. Generellt upplevde majoriteten av respondenterna inte några problem vid öronrengöring i hemmet på sin hund. Dock kunde det visas att det vanligaste problemet som djurägare upplevde i samband med öronrengöring i hemmet var att hunden hade svårt att stå stilla.

Dessvärre kan det inte dras några slutsatser från studien om det är representativt för hela Sveriges hundägare, då det var ett relativt lågt deltagarantal. Det går heller inte att med säkerhet avgöra om svaren från enkäten är representativa för hela populationen av hundägare. Då det inte gått att hitta liknande publicerade arbeten är det svårt att jämföra resultatet av detta självständiga arbete med andra studier inom samma område. Arbetet visar ändå att ett bra utgångsläge finns för att kunna fortsätta förbättra kommunikationen mellan djurägare och djurhälsopersonal.

För att kunna förbättra djurhälsovården gällande öronrengöring och djurägarens upplevelse av denna behövs mer omfattande forskning på exempelvis hundar med pågående öronbesvär. En större population och ett bättre urval kan göra det möjligt att få ett mer representativt resultat från alla hundägare i Sverige. Detta kan vara viktigt eftersom de flesta djurägare som har hund med öronbesvär blir rekommenderade öronrengöring både som behandling samt som omvårdnad till hundar med predisponerande faktorer. Som tidigare nämnt, utan kännedom om hur djurägare upplever öronrengöring i hemmet är det svårt att göra åtgärder och förbättringar. Vidare vore det intressant att undersöka hur förebyggande åtgärder kan ha för effekt hos unga hundar av de raser som är predisponerade för otitis externa. Det finns alltid möjlighet till förbättringar kring omvårdnad från djurhälsopersonalen som kan ha betydelse för djurägaren och patientens upplevelse med målsättningen djurens välmående.

Referenser

- Angus, J.C., Lichtensteiger, C., Campbell, K. & Schaeffer, D.J. (2002). Breed variations in histopathologic features of chronic severe otitis externa in dogs: 80 cases (1995-2001). *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 221 (7), 1000–1006. <https://doi.org/10.2460/javma.2002.221.1000>
- Bajwa, J. (2019). Canine otitis externa — Treatment and complications. *The Canadian Veterinary Journal*, 60 (1), 97–99
- Bajwa, J. (2017). Dog Ear Care: How and When to Carefully Clean Your Dog’s Ears. *VETDERM CLINIC*. [Blogg]. 27 november. <https://www.vetdermclinic.com/dog-ear-care-carefully-clean-dogs-ears/> [2022-04-19]
- Carlotti, D.N. (1991). Diagnosis and medical treatment of otitis externa in dogs and cats. *Journal of Small Animal Practice*, 32 (8), 394–400. <https://doi.org/10.1111/j.1748-5827.1991.tb00963.x>
- Coe, J.B., Adams, C.L. & Bonnett, B.N. (2008). A focus group study of veterinarians’ and pet owners’ perceptions of veterinarian-client communication in companion animal practice. *Journal of the American Veterinary Medical Association*, 233 (7), 1072–1080. <https://doi.org/10.2460/javma.233.7.1072>
- Cole, L.K. (2009). Anatomy and physiology of the canine ear. *Veterinary Dermatology*, 20 (5–6), 412–421. <https://doi.org/10.1111/j.1365-3164.2009.00849.x>
- Dreschel, N.A. (2010). The effects of fear and anxiety on health and lifespan in pet dogs. *Applied Animal Behaviour Science*, 125 (3), 157–162. <https://doi.org/10.1016/j.applanim.2010.04.003>
- Edwards, P.T., Hazel, S.J., Browne, M., Serpell, J.A., McArthur, M.L. & Smith, B.P. (2019). Investigating risk factors that predict a dog’s fear during veterinary consultations. *PLOS ONE*, 14 (7), e0215416. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0215416>
- Fear Free Pets (u.å.). ***What is Fear Free & Why Is It Important?***. <https://fearfreepets.com/about/what-is-fear-free/> [2022-04-25]
- Gortel, K. (2004). Otic flushing. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 34 (2), 557–565. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2003.10.010>
- Hellyer P., Rodan I., Brunt J., Downing R., Hagedorn J. E., Robertson S. A. (2007). AAHA/AAFP Pain Management Guidelines for Dogs & Cats. *Journal of the American Animal Hospital Association*, 43 (5), 235–248. <https://doi.org/10.5326/0430235> [2022-05-16]

- Hensel, P. & Hensel, N. (2021). Treating Otitis Externa in Dogs. *Today's Veterinary Practice*. 16 juni. <https://todaysveterinarypractice.com/treating-otitis-externa-in-dogs/> [2022-03-10]
- Honigsfeld, A. & Dunn, R. (2009). Learning-Style Responsive Approaches for Teaching Typically Performing and At-Risk Adolescents. *The Clearing House: A Journal of Educational Strategies, Issues and Ideas*, 82 (5), 220–224. <https://doi.org/10.3200/TCHS.82.5.220-224>
- Jacobson, L.S. (2002). Diagnosis and medical treatment of otitis externa in the dog and cat : review article. *Journal of the South African Veterinary Association*, 73 (4), 162–170
- Janke, N., Coe, J.B., Bernardo, T.M., Dewey, C.E. & Stone, E.A. (2021). Pet owners' and veterinarians' perceptions of information exchange and clinical decision-making in companion animal practice. *PLOS ONE*, 16 (2), e0245632. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0245632>
- Jordbruksverket (2021) *Statistik ur hundregistret*. <https://jordbruksverket.se/e-tjanster-databaser-och-appar/e-tjanster-och-databaser-djur/hundregistret/statistik-ur-hundregistret> [2022-04-27]
- Kaimio, M., Saijonmaa-Koulumies, L. & Laitinen-Vapaavuori, O. (2017). Survey of otitis externa in American Cocker Spaniels in Finland. *Acta Veterinaria Scandinavica*, 59 (1), 14. <https://doi.org/10.1186/s13028-017-0282-3>
- Maginn, K. (2016). Management of otitis externa and the veterinary nurse's role. *The Veterinary Nurse*, 7 (1), 25–32. <https://doi.org/10.12968/vetn.2016.7.1.25>
- Mansfield, P.D. (1988). Preventive Ear Care for Dogs and Cats. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 18 (4), 845–858. [https://doi.org/10.1016/S0195-5616\(88\)50085-2](https://doi.org/10.1016/S0195-5616(88)50085-2)
- Nuttall, T. & Cole, L.K. (2004). Ear cleaning: the UK and US perspective. *Veterinary Dermatology*, 15 (2), 127–136. <https://doi.org/10.1111/j.1365-3164.2004.00375.x>
- O'Neill, D.G., Volk, A.V., Soares, T., Church, D.B., Brodbelt, D.C. & Pegram, C. (2021). Frequency and predisposing factors for canine otitis externa in the UK - a primary veterinary care epidemiological view. *Canine Medicine and Genetics*, 8 (1), 7. <https://doi.org/10.1186/s40575-021-00106-1>
- Paterson, S. (2016). Discovering the causes of otitis externa. *In Practice*, 38 (S2), 7–11. <https://doi.org/10.1136/inp.i470>
- Paterson, S. (2021). Otitis externa: the role of the veterinary nurse. *The Veterinary Nurse*, 12 (7), 306–310. <https://doi.org/10.12968/vetn.2021.12.7.306>
- Paterson, S., Nett, C., Neuber, A., Maddison, J., Ackerman, N., Fitzgerald, R., Noli, C. & Warren, S. (2021). Otitis externa: a roundtable discussion. *Companion Animal*, 26 (Sup3), S1–S16. <https://doi.org/10.12968/coan.2021.26.3.S1>
- Rosser, E.J. (2004). Causes of otitis externa. *Veterinary Clinics of North America: Small Animal Practice*, 34 (2), 459–468. <https://doi.org/10.1016/j.cvsm.2003.10.006>
- Saridomichelakis, M.N., Farmaki, R., Leontides, L.S. & Koutinas, A.F. (2007). Aetiology of canine otitis externa: a retrospective study of 100 cases. *Veterinary*

- Dermatology*, 18 (5), 341–347. <https://doi.org/10.1111/j.1365-3164.2007.00619.x>
- Svenska Akademiens ordlista (SAOL) (2015). <https://svenska.se/tre/?sok=sj%C3%A4lv%C3%A4rd&pz=1> [2022-05-30]
- Sveriges Veterinär Förbund (SVF) (2022). Riktlinjer antibiotika hund och katt (under revidering). <https://www.svf.se/media/fyrnlvxq/ab-hundokatt-rev-2022-klar.pdf> [2022-05-30]
- Swinney, A., Fazakerley, J., McEwan, N. & Nuttall, T. (2008). Comparative in vitro antimicrobial efficacy of commercial ear cleaners. *Veterinary Dermatology*, 19 (6), 373–379. <https://doi.org/10.1111/j.1365-3164.2008.00713.x>
- Yelland, T. & Whelan, F. (2011). An introduction to handling aggressive patients. *The Veterinary Nurse*, 2 (10), 568–576. <https://doi.org/10.12968/vetn.2011.2.10.568>

Tack

Vi vill rikta ett tack till vår handledare som alltid var tillgänglig under hela processen och gav oss stöd och förslag. Vi vill även tacka skrivgruppen som gav oss nyttig och konstruktiv feedback under alla gruppträffar. Ett stort tack vill vi även rikta till alla respondenterna som tog sig tid för att besvara vår enkät och Facebookgrupperna som gjorde detta möjligt. Vi skulle också vilja tacka hunden Boss för sin deltagande i exempelbilderna.

Bilaga 1

Samtycke för deltagande och för personuppgiftsbehandling i studentarbete utfört av student vid SLU

När du samtycker till att delta i studentarbete "Djurägarens upplevelser av öronrengöring i hemmet på hund" innebär det att Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) behandlar dina personuppgifter. Att ge SLU ditt samtycke är helt frivilligt, men utan behandlingen av dina personuppgifter kan inte studentarbetet genomföras. Denna blankett syftar till att ge dig all information som behövs för att du ska kunna ta ställning till om du vill ge ditt samtycke till att delta i studentarbetet och till att SLU hanterar dina personuppgifter eller inte. Deltagande i studien är helt frivilligt och behandlingen av dina personuppgifter sker med stöd av den rättsliga grunden samtycke. Du kan när som helst återkalla ditt samtycke utan att ange orsak, vilket dock inte påverkar den behandling som skett innan återkallandet. SLU är ansvarig för behandlingen av dina personuppgifter, och du når SLUs dataskyddsbud på dataskydd@slu.se eller via 018-67 20 90. Din kontaktperson för detta arbete är student: [Amanda Calderón, amca0002@stud.slu.se]. Du kan också kontakta handledaren: [Jennie Redander, jennie.redander@slu.se]. Vi samlar in följande uppgifter om dig och/eller ditt djur: Vilka upplevelser har hundägare av öronrengöring på sin hund i hemmet. Vilken typ av problem stöter djurägare på i samband med öronrengöring på sin hund i hemmet. Varifrån och från vem får djurägaren information och hjälp när det gäller öronrengöring på sin hund? Hur upplever de hundägare som varit i kontakt med klinik/djursjukhus/djurvårdspersonal de råd och information de har fått kring öronrengöring på hund. Ändamålet med behandlingen av dina personuppgifter är att SLUs student ska kunna genomföra sitt studentarbete "Djurägarens upplevelser av öronrengöring i hemmet på hund" med god vetenskaplig kvalitet. Dina personuppgifter kommer ej överföras till andra organisationer eller företag utanför SLU. Dina personuppgifter kommer att lagras till dess studentarbetet godkänts och betyget har registrerats i SLUs studieregister. Uppgifterna kommer därefter gallras. Uppgifter du lämnar kan komma att användas i vidare forskningssyfte och lagras i så fall av SLU enligt gängse forskningsmetod. Om du vill läsa mer information om hur SLU behandlar personuppgifter och om dina rättigheter kan du hitta den informationen på www.slu.se/personuppgifter. Du har enligt lag rätt att under vissa omständigheter få dina uppgifter raderade, rättade, begränsade och att få tillgång till de personuppgifter som behandlas, samt rätten att

invända mot behandlingen. Om du har synpunkter kan du kontakta integritets- och dataskyddsfunktionen: dataskydd@slu.se. Du kan vända dig med klagomål till Integritetsskyddsmyndigheten, imy@imy.se eller 08-657 61 00. Du kan läsa mer om Integritetsskyddsmyndighetens tillsyn på <http://www.imy.se/>.

Jag samtycker till att delta i detta studentarbete och till att SLU behandlar personuppgifter om mig på det sätt som förklaras i denna text, inklusive känsliga uppgifter om jag lämnar sådana.

- Ja
- Nej

Fråga 1. Hur gammal är du?

- <20 år
- 20–29 år
- 30 – 49 år
- 50 – 69 år
- > 70 år

Fråga 2. Vad har du för hundras?

- Rasgrupp 1: Vall-, boskaps- och herdehundar (Border collie, Schäfer, Belgisk vallhund/Malinois, Australian shepherd)
- Rasgrupp 2: Schnauzer och pinscher, molosser och bergshundar samt sennenhundar (Boxer, Rottweiler, Doberman, Mastiff)
- Rasgrupp 3: Terrier
- Rasgrupp 4: Taxar
- Rasgrupp 5: Spetsar och raser av urhundstyp (samojed, Siberian husky, Pomeranian, Eurasier)
- Rasgrupp 6: Drivande hundar, samt sök- och spårhundar (Stövare, Beagle, Dalmatiner, Blodhund)
- Rasgrupp 7: Stående fågelhundar (Weimaraner, Setter, Vorsteh, Pointer)
- Rasgrupp 8: Stötande hundar, apportrande hundar och vattenhundar (Engelsk springer spaniel, Cocker spaniel, Golden retriever, Labrador)
- Rasgrupp 9: Sällskapshundar (Chihuahua, Pudel, Mops, Papillion, Malteser)
- Rasgrupp 10: Vinthundar (Greyhound, Whippet, Saluki, Afghanhund)
- Blandras/Okänd ras

Fråga 3. Hur mycket väger din hund?

- <5 kg
- 5–10 kg
- 11–20 kg
- 21 – 40 kg
- 41 – 60 kg
- >60 kg

Fråga 4. Hur sköter du till vardags om din hunds öron? (fler svarsalternativ kan väljas):

- Jag gör inget särskilt, tittar sällan i min hunds öron.
- Jag tittar dagligen i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad, sekret eller något annat avvikande.
- Jag tittar varje vecka i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad, ökat sekret eller något annat avvikande
- Jag tittar någon gång i måndagen i min hunds öron för att upptäcka om det finns rodnad, ökat sekret eller något annat avvikande
- Jag gör rent min hunds öron med öronrengöringsmedel ungefär en gång i veckan.
- Jag gör rent min hunds öron med öronrengöringsmedel ungefär en gång i månaden.
- Jag gör rent min hunds öron med öronrengöringsmedel några tillfällen per år.
- Jag gör aldrig rent min hunds öron med öronrengöringsmedel.
- Annat

Fråga 5. Vilken typ av öron har din hund?

- Hängande
- Stående
- Inget av ovanstående alternativ passar in på min hund

Fråga 6. Har du vid något tillfälle uppsökt veterinär på grund av öronbesvär hos din hund?

- Ja
- Nej

Fråga 7. Har du i samband med besök hos veterinären för din hunds öronproblem blivit rekommenderad att göra rent öronen på din hund?

- Ja
- Nej

Fråga 8. Gällande den information ni fick, Vilket/vilka alternativ tycker du stämmer in bäst (man kan välja flera alternativ):

- Jag fick ett skriftligt hemgångsråd gällande öronrengöring
- Jag fick en muntlig genomgång av öronrengöring
- Jag fick både skriftligt och muntlig genomgång av öronrengöring
- Personalen visade mig praktiskt hur öronrengöringen skulle utföras på min hund

- Jag fick ingen information alls kring hur öronrengöringen skulle utföras

Fråga 9. Hur nöjd är du med djurhälsovårdens personal gällande den information och hjälp du fått med avseende på öronrengöring.

- Markera på skalan 1-5 där 1 är Inte nöjd alls och 5 är Mycket nöjd.

Fråga 10. På vilket sätt tycker du att informationen och hjälpen från djurhälsopersonal kan förbättras med avseende på öronrengöring? (flera alternativ kan väljas)

- Hade önskat skriftlig genomgång av öronrengöring på min hund
- Hade önskat muntlig genomgång av öronrengöring på min hund
- Hade önskat att de visat rent praktiskt hur öronrengöring ska gå till på min hund
- Hade önskat mer förståelse inför att jag tyckte det var svårt
- Hade önskat bli erbjuden ett uppföljande telefonsamtal för kontroll hur det gick
- Annat

Fråga 11. Har din hund haft öronbesvär vid något tillfälle då du bestämt dig för att göra rent öronen utan att först ha kontakt med djurhälsovården?

- Ja
- Nej

Fråga 12. Vilken typ av öronbesvär hade din hund när du bestämde dig för att göra rent öronen? (flera alternativ kan väljas)

- Hunden var smutsig i öronen
- Det luktade illa i öronen
- Hunden kliade sig i öronen
- Hunden skakade på huvudet
- Annat

Fråga 13. Varifrån har du fått information gällande öronrengöring på hund? (flera alternativ kan väljas)

- Legitimerad djurhälsopersonal (klinik/djursjukhus)
- Veterinärsidor på Internet
- Litteratur/böcker
- Personal i djuraffär
- Uppfödare
- Sjävlärd
- Sociala medier/forum på internet
- Valpkurs eller annan hundkurs
- Apoteket

- Annat, i så fall var?

Fråga 14. Vad använder du för hjälpmedel när du ska rengöra öronen på din hund?
(flera alternativ kan väljas)

- Bomullspinnar/topz
- Bomull
- Mjuk trasa
- Munkorg
- Mutar med godis
- Har hjälp av ytterligare en person
- Annat

Fråga 15. Vad har du upplevt för problem när du ska rengöra öronen på din hund?
(flera alternativ kan väljas)

- Min hund visar tecken på aggressivitet
- Min hund visar tecken på rädsla
- Jag har inte tillräcklig kunskap om öronrenöring
- Min hund har svårt att stå still
- Jag har inte haft något problem med att rengöra min hunds öron
- Jag är rädd att göra fel, t.ex. skada örat
- Egen nedsatt fysisk förmåga, t.ex. svårt att se, rörelsehindrad
- Min hund visar tecken på smärta
- Annat problem

Publicering och arkivering

Godkända självständiga arbeten (examensarbeten) vid SLU publiceras elektroniskt. Som student äger du upphovsrätten till ditt arbete och behöver godkänna publiceringen. Om du kryssar i **JA**, så kommer fulltexten (pdf-filen) och metadata bli synliga och sökbara på internet. Om du kryssar i **NEJ**, kommer endast metadata och sammanfattning bli synliga och sökbara. Även om du inte publicerar fulltexten kommer den arkiveras digitalt. Om fler än en person har skrivit arbetet gäller krysset för samtliga författare. Läs om SLU:s publiceringsavtal [här](#):

JA, vi ger härmed vår tillåtelse till att föreliggande arbete publiceras enligt SLU:s avtal om överlåtelse av rätt att publicera verk.

NEJ, jag/vi ger inte min/vår tillåtelse att publicera fulltexten av föreliggande arbete. Arbetet laddas dock upp för arkivering och metadata och sammanfattning blir synliga och sökbara.